

ANY XXVI.—BATALLADA 1370

NÚMERO EXTRAORDINARI

24 DE AGOST DE 1895

(0/38)

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

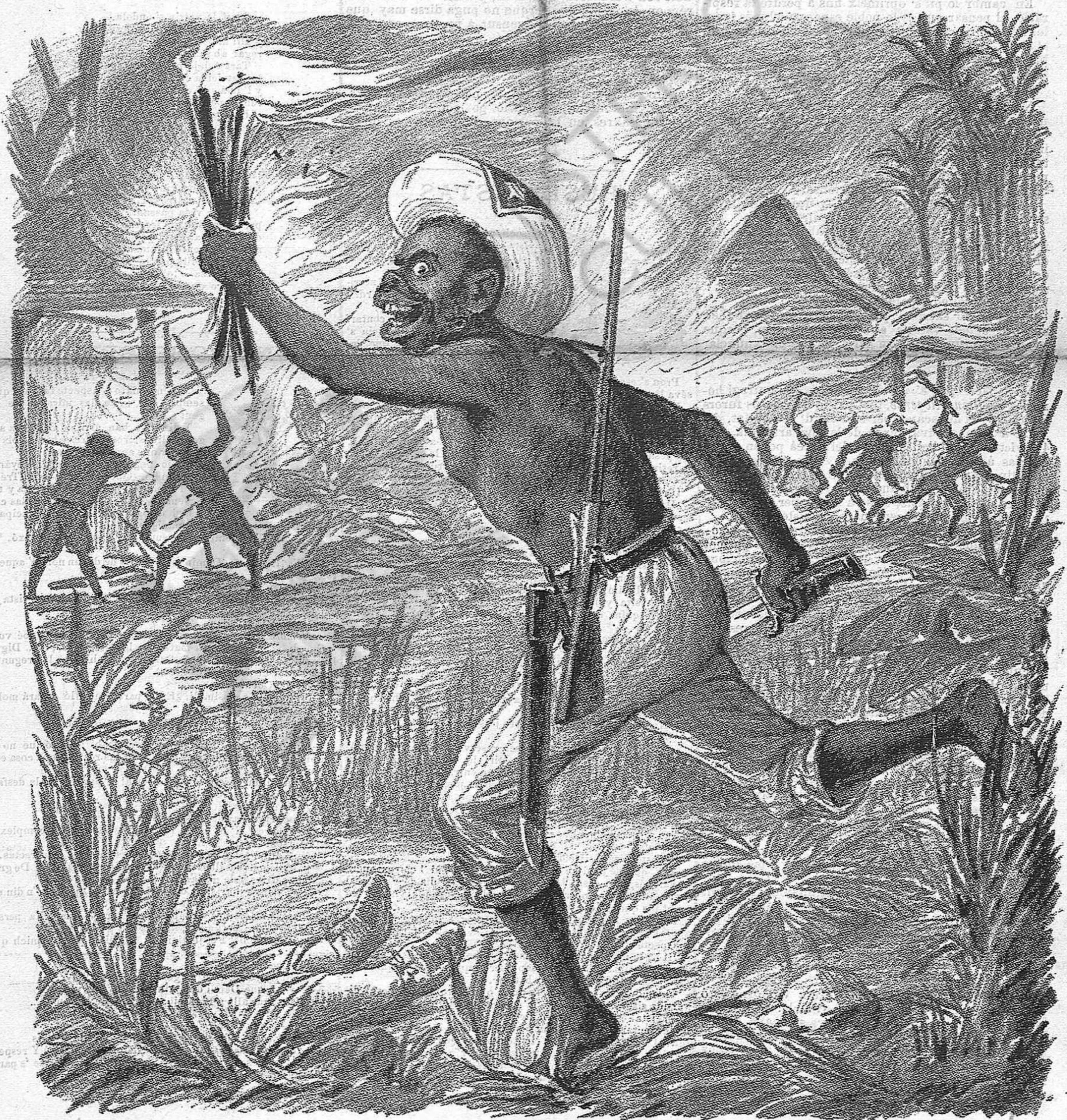
Aquest número 10 céntims de pesseta per tot Espanya

Fora d'Espanya fixarán lo preu los CORRESPONSALS

ADMINISTRACIÓ y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga.
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de BARCELONA cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50
Cuba y Puerto-Rico, 2.—Estranger, 2'50.

QUESTIÓ NEGRA.—(Dibuix de M. MOLINÉ).

Los que volen fer la felicitat de Cuba.

LA MARINA

*E*n Marina à Espanya no 'n temim més que una que pugui mitj anar: la sarsuela que porta aquest titul, lletra de 'n Campodón, música del mestre Arrieta. Fa ja molta anys que navega per aquests teatros de Déu, sense fer ayguas, ni encallar. Lo naufragi de la *Maria* es impossible. Lo públich li prodiga sempre 'ls seus aplausos, sobre tot quan lo tenor, per mica de bona ven que tinga, canta allò tan sapigut:

«Al ver en la immensa llanura del mar
las aves marinas con raudo volar,
mi pecho se ensancha... etc., etc.»

Lo pit, en efecte, se 'ns aixampla al contemplar la blava planura líquida, mirall del cel, y las bandadas de gaviotas crusant l' espay y lliscant per sobre l' ona.... Hermós espectacle, pera ser contemplat pere-sosament jaguts à la sorra de la platxa!....

En cambi lo pit s' oprimeix fins à perdre la respiració, al pensar que es lo poble espanyol el més indolent del Univers; al considerar que no 's conmou, ni s' agita, en mitj de las inmensas desventures que sobre d' ell pesan; al persuadirse de que no hi ha per ell salvació possible.

**

No fa molts anys li sigué arrancat un gabadal de milions à pretext de provehir à la nació de una esquadra sino formidable, digna quan menos de la séva importància marítima. Espanya que posseeix un litoral molt extens sobre dos mars y colonias riquíssimas y cobdiciadas, com Cuba y Filipinas, necessita barcos per atendre à la séva defensa.

Pero 'ls barcos avuy son cars, y únicament imposante un gran sacrifici poden obtenirse.

Lo sacrifici s' ha fet: ens hem abstingut de construir carriols y carreteras, canals y ports, y totes las ebras reproductives de la pública riquesa ab la deria de tenir barcos. Hem a'ns més prompte à la idea de semblar forts que à la de ser richs.

Y 'ns hem quedat pobres y débils.

S' ha fet lo sacrifici; pero 'ls barcos no 's veuen en lloch ó més valdría que no 's vejessen, perque quan de algún d' ells se parla, es sols per anunciar un contratemps ó una catàstrofe.

**

No es fàcil que s' olvidi may més lo naufragi horroso del *Reina Regente*, motivat mes que pels furors del mar y 'ls huracans, per sa falta d' estabilitat, deguda à la excessiva carga de la séva artilleria. Las 400 víctimas sepultades al fons del Oceà poden donar gracies à la casa constructora y à las comissions facultativas que intervingueren en la recepció y l' armament de aquella baluerna qu' estant destinada à la defensa de la nació, sols va servir per englutzir-se uns quants milions y centenars d' existencias.

Eclata la insurrecció de Cuba, y gracias à las novas condicions del armament modern, que no permet à las partidas insurrectes provehirse de municions sino 's son enviadas desde l' estranger, se comprén desseguida que ab lo bloqueig de l' isla, la tentativa separatista ha de quedar fatalment ofegada.

Pero pera bloquejar lo litoral cubà se necessitan barcos, embarcations petitas y lleugeras, y resulta que quan las hem de menester no las tenim à ma. Fent barcos grossos que de res serveixen ens hem descuidat dels xichs que podrian prestar una gran utilitat. Precisa contractar la seva construcció, y entre tant que 'ls nostres soldats vajan morint, víctimas de las balas que 'ls insurrectes reben dels Estats Units. Quan los canoners estarán llestos, si es que llavoras serveixen, ja 'ls cantaré unas absoltas de campanya, què no tot han de ser missas.

No fa molt lo canonier *Filipinas* construït per suscripció nacional, emprengue l' viatje à Cuba, fent totes las escalsas de la ruta. Va arribar ranquejant fins à Canaries; prossegui l' seu viatje fins à Cabo Verde y de allí ja no pogué passar. Un barco mercant s' ha encarregat de remolcarlo fins à Cádiz... y una comissió tècnica ja 'ns explicarà las causas de aquest fracàs, al qual hi haurém de afegir las dietas dels comissionats.

Al barco *Isabel II* l' están continuament trayent del dich y tornantli. No s' ha vist may una broma més pesada ni mes costosa: per cada pedàs que li posan se li obran dos ó tres forats, y ni l' arsenal se cansa may de apedassar, ni l' barco 's cansa tampoch de foradarse.

**

L' altre dia l' cruiser *Maria Teresa* va encallar ó poch menos en una de las rias de Galicia. Se din que va rossar ab una roca que no figura al mapa. Desde avuy podràn posarli, si es que no se 'n desenidan, que tot podria ser. Pero de totes maneras lo barco ha tingut grans averías, y ha hagut de tornar als astillers del Nervión, de ahont fa apenas dos anys va

sortirne nou de trinca. Allà veurán si 'l seu mal té un bon remey.

Y aixís ab mes ó menos variants succeeix ab tots los barcos: quan no se 'ls espatlla un tubo se 'ls inutilisa la caldera. Se diria d' ells que son joguines complicades posades en mans de xicots excessivament entremaliats que tot ho fan malbé.

L' únic barco que ha servit per alguna cosa es lo *Reina Cristina*, que 's troba de servey à Filipinas. Un telegramma ens ho ha revelat. Lo *Reina Cristina* tornava de Hong-Kong carregat de telas, pólvora y altres articles de contrabando. ¡Quin honor per la Marina!

**

Pero afortunadament, tenim un ministre del ram, qu' ell sol val per una esquadra. Lo Sr. Beranger no s' affigeix ni s' inmuta per aquestas tonterias: creu y aixís ho diu que tenim la millor armada del mon, y hasta pel cas que algun dia tinguem de barallarnos ab qualsevol nació marítima, ja ha pres las seves precaucions perque no se 'ns puga dir que abussem de la nostra superioritat.

En efecte: segons lo Sr. Beranger, los nostres creuers son verdaders acorassats, y aixís els anomenarem en lo successiu, perque no puga dirse may que un creuer espanyol ha vensut à un acorassat extranger.

A mes de això ab sols cambiar los noms dels barcos sembrarà que som mes poderosos... y 'ns tindrán mes respecte.

Pero vaja-y quedí això inter nos—que per *acorassats* invulnerables, cap nació pot contar ab los que tenim nosaltres, en la persona dels ministres de la monarquia.

P. K.

RESERVISTAS

o soch reservista.... Tú ets reservista.... Aquell es reservista....

L' únic verb que avuy se conjuga es aquest.

Ja no hi ha fusionistas, ni zorrillistas, ni ebanistas, ni petardistas....

Reservistas, y parin de contar. Bé prou per allà à Valencia s' ha aixecat una partida, que demanava no sé què—y 'ls de la partida crech que tampoch.

Prou s' escrassà l' home salvatge, exhibint heròycament la séva llana y las sévas grenyas.

Prou las pobres empresas de carriols procuran amenisar la situació, combinant un xoc de trens cada dos ó tres dias y un descarrilament cada deu minuts....

Ningú 'n fa cas: lo reservista monopolisa l' atenció pública, y à pesar dels pesars, los xoques s' olvidan, lo salvatge 's bat en retirada y la partida s' disolt com un terrós de sucre en lo vas inmens de la indiferència general.

L' únic que sona es lo reservista.

De què parlan aquelles donas aturadas al cantó? Dels reservistas.

De què s' ocupan aquells obrers apoyats en un fanal? Dels reservistas.

De què conversan aquelles criadas que fa tres horas que son à la plassa y encara no han comprat? Dels reservistas.

Y 'l barber que 'ns afayta, y 'l mossé de café que 'ns serveix, y 'l limpiabotas que 'ns enllustra 'l calsat, y 'l metge que 'ns visita, y 'l dentista que 'ns arrenca 'ls caixals 'en què pensan? ¿quina qüestió suscitan? ¿de què parlan? Dels reservistas.

Jo no sé 'l govern cóm s' ho ha arreglat: pero tothom resulta que ho es.

Y 'l que no ho es, se creu serho, ó espera rebre la notícia de l' un moment al altre.

—També es reservista vosté?—preguntava jo à un fulano que 'm va semblar qu' estava molt preocupat ab aquest assumptu.

—Home... de cert no ho sé; pero jo suposo que si.

—¿Per què?

—Perque veig que això de ser reservista es una especie d' epidèmia que tothom l' agafa. Mirí lo que passà à la casa shont visch. Lo fill del porter, que va entrar à la quinta fa sis anys, es reservista. Lo noi del primer pis, que may ha estat en cap quartel, es reservista. Lo del segon, no sé perqué, també es reservista. Lo del tercer, es reservista. Lo del quart es reservista. Y jo que m' estich al quint, sota mateix del terrat; jo que no tinc emprenys ni oncles capellans ¿vol que no sigui reservista?

—Vosté dirà si li correspon serho encara....

—Y que sé jo si 'm correspon ó no! ¡Com si 'l correspondre hi valgues gran cosa! Ja veurà com lo millor dia surt una real ordre, dihen en pocas paraulas:—Tots los que visquin en quint pis quedan declarats reservistas.—

Lo mal es que, fins à cert punt, los pobres xicots s' exclaman ab ràho. L' assumptu dels reservistas, per molta gent, té tot l' aspecte d' un logogrifo.

Hi ha home que primer pensa que ho es, després pensa que no, y al últim acaba per no sapiguer lo què pensa, ni quin nom van posarli 'l dia que 'l van batejar.

—Aqui 'm tenen à mi—deya un que 's troba en aquesta divertida situació:—Un dia 'm cridan, participantme que soch reservista. «Bueno, me 'n alegro de saberlo.»—«Es que t' has de presentar.»—«Jo? 'Ahont?»—«Al quartel.»—M' arribo al quartel. «Deu los guard: aquí 'm tenen.»—«Qué vols?»—«Soch reservista.»—«Está bé; ja te 'n pots tornar.»—«Pero no soch reservista?»—«Si; pero per ara no 't necessitén.»—«Es que à mi m' han dit...»—«Anda! Largo d' aquí.»

—Y després ¿qué més li va passar?

—Que me 'n vaig anar à casa, y ara no sé de cert si soch soldat ó manyá, y estich duntant entre si torno à la botiga ó si 'm dedico provisionalment à tirar al blanco y apendre l' exercici ab l' escombra.—

Hi ha persones que à cada noticia fresca que 's reb de Cuba ja tremolen pensant ab això.

—Si à conseqüència d' aquest *parte* demanaran més reservistes!

Lo que més contribueix à mantenir l' alarma en los esperits es l' actitud vacilant del mateix govern.

Avuy diu que probablement cridarà als de tal quinta, demà diu que no 'ls cridarà. L' un dia declara que potser necessitarà 50 mil soldats més; l' altre dia manifesta que no creu necessitarlos. Ara que naps, l' endemà que ccls, al dia següent que xirvias, lo sobressell va cundir de tal manera, que exceptuant lo clero y demés persones evidentment inútils, no hi ha ningú que no 's cregui amenassat per aquest pavòr fantasma.

Jo ho se per mi. Cada nit quan m' adormo penso lo mateix: —Veyam si demà al llevarnos jo y tota la familia 'ns harem tornat reservistes!

FANTASTICH.

CUBANA

Aquí la patria s' endola pels fills que Cuba engoleix, y allí ufá 'l tabaco creix regat ab sanch espanyola.

Tart ó dejorn tindrà fi la fraticida campanya; y l' Isla serà d' Espanya rebost per l' etern festí.

Un cop finit lo perill queda sols la remembranza, que à mida que 'l temps avansa fins la mare olvida el fill.

Seca la sanch y fos l' or la mà dels anys impassible farà que 's torni insensible la fibra del nostre cor.

Aixis la vida passant, prenenho tot à la fresca, de nou armarém la gresca ab rom, ab café y fumant.

Y enterbolits per la broma riurém forsa... jo, sí... riurém! i y 'l pur que 'ns fumarém valdrà la vida d' un home!

FOLLET.

UNA CONFERENCIA

ALLA! Un mulato d' aspecte rezelós, que sembla que evita las miradas de la gent....

Y diu que han arribat de Cuba alguns filibusteros disfressats.... ¿Vols t' hijugar que aquest n' es un?

—Si jo pogués abordarlo!... Veyam; probem ho. ¿Qué pot fer, total? ¿Tréurens lo matxete, si es que 'n porta y tiràrem à sobre!... Ja 'ns veuràns les caras, si de cas... Cridaré un municipal.

—Aquí ray que no som à la manigua!

Nada, 'l vull escometre: à veure que 'n surt de tot això. 'L crido.

—Ey!... Panxo!... Domingo!... (S' ha de dir un nom d' aquests.)

—¿Es à mi?

—Sí... (No sembla fiero... Pero 'ahont dimontri l' hi vista jo aquesta cara? Potser 'La cabana de Tom... En fi....)

—¿Qué se li ofereix?

—Hombre... Ja que 's presenta tan amable jo també vull serho ab vosté. No 's pot matar tot lo qu' es gras, ni.... Digui la veritat, 'com està alló de Cuba?... (Sembla que la pregunta l' ha soportat de debò. 'Ja es meu.)

—¿Lo de Cuba?

—Si, home, no dissimuli. ¿Es de parer que allò durarà molt, ó s' acabarà aviat, ó qué?

—Pot ser una de las tres coses.

—¿Cóm de las tres?

—Si: pot ser que duri molt, que s' acabi aviat ó que 'ns resulti una cosa enramona.

—(Quin filibuster mes de la broma! M' agrada per la desfatxat ab que s' explica.)

—¿Cóm deya?

—¿Que tenen gayres forsas vostés?

—¿Nosaltres? N' hi ha de tots: això va segons la complexió de la persona.

—Vull dir si son gayre numerosas las partidas insurrectas.

—Ah! Segons los diaris n' hi ha de totes categories. De grosses, de petites y de mitjançanes.

—Segons los diaris! (Cóm fa 'l pagès!) Y ¿qué me 'n diu de 'n Martinez Campos? Ja pot parlar sense cuidado

—Pues, en Martinez Campos... me sembla una bella persona; molt valent, molt actiu, molt....

—Això està bé! Fer justicia al enemic, per enemic que sigui.

—¿Jo enemic d' ell?

—O ell de vosté: com vulgui.

—Per mí que Den li dongui molts anys de vida....

—Ah! Si; ja 's va veure ben apretat, pobre home....

—Uy! Se diuhent tantas coses: jo ja no sé à qui creure.
—Es dir que vosté mateix dupta?... (Si serà per despistar-me...) ¿Qué hi ha de 'n Roloff?
—¿Roloff? ¿Que vol dir l' adroguer?
—Adroguer? Jo crech qu' es polach.
—No ho sabia: de tots modos, si vol dir aquest, lo menos fa tres mesos que no l' he vist.
—Y de 'n Máximo Gomez, qué n' opina?
—¿Aquell?... ¡Vaya un pillo!...
—¡Hola!... ('S veu qu' es veritat això que contan de las rivalitats entre 'ls mulatos y en Gomez: li ha dit pillo.) Y com estan vostés de recursos?
—Pse!... Pels temps calamitosos que corrém, encare aném tirant.
—Es à dir que poden sostenir-se?...
—Vaya! ¿Y donchs? Al menos jo bé ho espero.
—¿Que se 'n torna aviat à Cuba?
—¿Jo? ¡Y ara! No penso mourem d' aqui.
—¿Qué? ¿'S queda à Barcelona?
—Com sempre, home, com sempre!
—¿Qué diu! ¿Qu' es d' aquí per ventura?... (Ja 'm semblava à mi que aquesta cara....)
—Y es clar que sí! ¿Que no 'm coneix?
—No recordo....
—Soch lo carboner que li duch lo carbó à casa!....
—Ah!....

A. MARCH.

LO RECLUTA

A reveurer.

Per cumplí inhumana ley,
qu' es de tothom respectada,
haig de marxá à serví al rey.
Per cumplí inhumana ley
deixo à ma patria estimada.

No hi valen plors de la mare
ni 'ls prechs del pare estimat.
La ley recta sol sé avara.
No hi valen plors de la mare
y haig de marxá à ser soldat.

La ley, que no atmet tristesas
ni queixas, ni dols, ni res,
deixa arreu mares ofesas.
La ley que no atmet tristesas,
nos redimeix ab dinés!

Per no tení un grapat d' or
haig d' abandoná à ma terra
y anà en busca de la mort.
Per no tení un grapat d'
potsé hauré d' anà à la guerra.

Avants de veure que 's matin
germans ab germans, arreu,
mon cervell y 'l cor m' esclatín.

Avants de veure que 's matin,
mos ulls estimats, ceguéu.

Qué tristes passaré 'ls días
lluny dels pares del meu cor,
miralls de mas alegrías.
Qué tristes passaré 'ls días
sense veure 'l meu amor.

Ja no rebré de sos llabis
las amorosas passions
que desfeyan dols y agravis.
Ja no rebré de sos llabis
aqueills fogosos petons.

Lluny dels amichs que m' estiman
qu'quin plaher podré trobar
entre 'ls que tot ho escatiman?
Lluny dels amichs que m' estiman,
¿ahont me podré alegrar?

Lluny de tú, patria estimada,
cada dia un viu recor
t' enviàr à trench d' aubada.
Lluny de tú, patria estimada
¿qui podrà aixugarme 'l plor?

No veuré 'l sol tan alegre
ni auells de tan gays colors;
alli tot ho veuré negre.
No veuré 'l sol tan alegre
ni tan bonicas las flors.

Ja 'ls companys cridan y riuen
y espruejan un cantar.
¡Ay, los recorts com reviúen!
Ja 'ls companys cridan y riuen
y 'm diuen qu' haig de marxar.

No ploréu, mare estimada.
Adeu, germana. Siges bó.
Pare, adeu y una abraçada....
No ploréu, mare estimada
que ja per vos ploro jo.

Tot marxant me giro enrera
per si veig lo meu amor
que regui ab plors ma carrera.
Tot marxant me giro enrera
y 'm caúhen trossos de cor.

Tots los companys que ab mí venen
fan contrast ab mí cantant
las alegrías que tenen.
Tots los companys que ab mí venen
van'm cor martiritzant.

Detrás meu deixó ma casa
y alegres y amars recorts
que 'ls duch tots al cor com brasa.
Detrás meu deixó ma casa
y 'l temple de mos amors.

Tots los recorts d' infantesa
me 'ls destria ara difunts
l' alsina d' un llamp malmesa.
Tots los recorts d' infantesa
me 'ls ensenya l' era à munts.

Ja soch ben lluny de la vila;
no veig casas ni veig res.
Sols veig de camps llarga fila....
Ja soch ben lluny de la vila
y 'm sembla que la veig més.

Adeu, patria benhaurada,
sagrada urna del cor men
bressol de ma edat daurada.
Adeu, patria benhaurada.
A reverte à tots. ¡Adeu!

J. PUIG CASSANYAS,

Ó hem de insistir sobre l' efecte
deplorable que produheixen los
meetings dedicats à propagar l'
idea del retrahiment entre las
masses republicanas.

Son funcions fetas à benefici
exclusiu dels monàrquichs.

Aixis ho han reconegut unà-
nimement los periódichs conser-
vadors y fusionistas, que no 's recatan de proclamar
als que voldrían fer la revolució ab aixarop de bech,
com sos ausiliars mes eficassos.

Fins suposarem que obran de bona fè alguns dels que
aixis procedeixen, se necessita haver perdut l' enten-
diment per no coneixer los resultats perniciosos que
ha de produhir à la causa republicana aquest afany
de predicar los procediments revolucionaris, quan se
careix de la virilitat necessaria per evitar las trafícias
electoral dels nostres eterns enemichs.

Sembrant llevors de discordia no podem esperar
mes que cullita de oppressió.

Molt podríam dir sobre las ocurrencias motivadas

per la concentració de las reserves.

Es trist y dolorós que l' assort de la guerra castigui

los nostres amics i nosaltres no hem de ser responsables

de la nostra responsabilitat.

Es trist y dolorós que l' assort de la guerra castigui

los nostres amics i nosaltres no hem de ser responsables

de la nostra responsabilitat.

Es trist y dolorós que l' assort de la guerra castigui

los nostres amics i nosaltres no hem de ser responsables

de la nostra responsabilitat.

Es trist y dolorós que l' assort de la guerra castigui

los nostres amics i nosaltres no hem de ser responsables

de la nostra responsabilitat.

Es trist y dolorós que l' assort de la guerra castigui

los nostres amics i nosaltres no hem de ser responsables

de la nostra responsabilitat.

Es trist y dolorós que l' assort de la guerra castigui

los nostres amics i nosaltres no hem de ser responsables

de la nostra responsabilitat.

Es trist y dolorós que l' assort de la guerra castigui

los nostres amics i nosaltres no hem de ser responsables

de la nostra responsabilitat.

Es trist y dolorós que l' assort de la guerra castigui

los nostres amics i nosaltres no hem de ser responsables

de la nostra responsabilitat.

Es trist y dolorós que l' assort de la guerra castigui

los nostres amics i nosaltres no hem de ser responsables

de la nostra responsabilitat.

Es trist y dolorós que l' assort de la guerra castigui

los nostres amics i nosaltres no hem de ser responsables

de la nostra responsabilitat.

Es trist y dolorós que l' assort de la guerra castigui

los nostres amics i nosaltres no hem de ser responsables

de la nostra responsabilitat.

Es trist y dolorós que l' assort de la guerra castigui

los nostres amics i nosaltres no hem de ser responsables

de la nostra responsabilitat.

Es trist y dolorós que l' assort de la guerra castigui

los nostres amics i nosaltres no hem de ser responsables

de la nostra responsabilitat.

Es trist y dolorós que l' assort de la guerra castigui

los nostres amics i nosaltres no hem de ser responsables

de la nostra responsabilitat.

Es trist y dolorós que l' assort de la guerra castigui

los nostres amics i nosaltres no hem de ser responsables

de la nostra responsabilitat.

Es trist y dolorós que l' assort de la guerra castigui

los nostres amics i nosaltres no hem de ser responsables

de la nostra responsabilitat.

Es trist y dolorós que l' assort de la guerra castigui

los nostres amics i nosaltres no hem de ser responsables

de la nostra responsabilitat.

Es trist y dolorós que l' assort de la guerra castigui

los nostres amics i nosaltres no hem de ser responsables

de la nostra responsabilitat.

Es trist y dolorós que l' assort de la guerra castigui

los nostres amics i nosaltres no hem de ser responsables

de la nostra responsabilitat.

Es trist y dolorós que l' assort de la guerra castigui

los nostres amics i nosaltres no hem de ser responsables

de la nostra responsabilitat.

Es trist y dolorós que l' assort de la guerra castigui

los nostres amics i nosaltres no hem de ser responsables

de la nostra responsabilitat.

Es trist y dolorós que l' assort de la guerra castigui

los nostres amics i nosaltres no hem de ser responsables

de la nostra responsabilitat.

Es trist y dolorós que l' assort de la guerra castigui

los nostres amics i nosaltres no hem de ser responsables

de la nostra responsabilitat.

Es trist y dolorós que l' assort de la guerra castigui

los nostres amics i nosaltres no hem de ser responsables

de la nostra responsabilitat.

Es trist y dolorós que l' assort de la guerra castigui

los nostres amics i nosaltres no hem de ser responsables

de la nostra responsabilitat.

Es trist y dolorós que l' assort de la guerra castigui

los nostres amics i nosaltres no hem de ser responsables

de la nostra responsabilitat.

Es trist y dolorós que l' assort de la guerra castigui

los nostres amics i nosaltres no hem de ser responsables

de la nostra responsabilitat.

Es trist y dolorós que l' assort de la guerra castigui

los nostres amics i nosaltres no hem de ser responsables

de la nostra responsabilitat.

Es trist y dolorós que l' assort de la guerra castigui

los nostres amics i nosaltres no hem de ser responsables

de la nostra responsabilitat.

Es trist y dolorós que l' assort de la guerra castigui

los nostres amics i nosaltres no hem de ser responsables

de la nostra responsabilitat.

Es trist y dolorós que l' assort de la guerra castigui

los nostres amics i nosaltres no hem de ser responsables

de la nostra responsabilitat.

Es trist y dolorós que l' assort de la guerra castigui

los nostres amics i nosaltres no hem de ser responsables

de la nostra responsabilitat.

Es trist y dolorós que l' assort de la guerra castigui

los nostres amics i nosaltres no hem de ser responsables

de la nostra responsabilitat.

Es trist y dolorós que l' assort de la guerra castigui

à pacíficas famílies, que perden ab lo soldat que marxa l'únic amparo ab que contavan.

Molt podriam dir sobre l'particular; però 's tracta de reservistes, y hem de guardar à pesar nostre una prudent reserva.

El anuncí que va en lo lloch acostumat, venirán nostres lectors que acaba de publicar-se *«Com se pesca un marí?»*, humorada en vers, de nostre estimat company de redacció C. Gumá.

Ens sembla que ab això ja n'hi ha prou. Ni l'autor necessita dels nostres elogis, ni 's lectors de la CAMPANA nostra recomenació.

Tots ells llegirán *«Com se pesca un marí?»* y estem segurs de que cap se 'n penedirà.

Especialment les noyas solteres.

L'arena del Nunci á las tropas destinadas á Cuba es un cop d'efecte, dat que l'acte s'ha realisat á Vitoria, ciutat de las provincias Vascongadas, en qual país com es sapigut preponderan los elements carlistas.

Se coneix que D. Anton no ha parat fins á lograr que l'representant del Papa, desempenyés en lo drama lo paper de protagonista.

«Pero ha lograt l'efecte que 's proposava?

Los carlins son una mica durs de polar y no se 's desarmen ab benedicçions.

El que menos d'entre ells no s'inmuta perque l'Papa s'valgu del Nunci per demostrar l'affecte que professa á las actuals institucions.

—Si governava D. Carlos—deya un ex-cabecilla—y en atenció á lo molt que l'nostre rey contribuiria á aumentar lo diner de Sant Pere, lo Papa seria capás de venir en persona á beneficiar las tropas destinadas á Cuba.

Després d'introduir l'ensenyansa de la Doctrina cristiana en los Instituts provincials, cosa que ni 's moderat de atrevirse á fer-ho, la casta dels governants de la regència, ja té un altre projecte en esgabeig.

Ara tractan de sometre als tribunals eclesiàstichs lo coneixement y fallo dels procs os incrats per delictes contra la religió, el culto y 's seus ministres.

Ja veurán com poch á poquet acabarérem per restablir lo Tribunal del Sant Ofici.

Y à veure! aixís si 'na treurán l'ensopiment de sobre.

L'heroisme dels nostres soldats es verdaderament admirable.

Divuit homes no mes defensavan lo fort de Remblazo en la línia de Puerto-Príncipe á Nuevitas, quan de repeat se veieren atacats per 400 insurrectes.

Lo fort no tenia portas: estava tot just en construcció, y la seva defensa constitubia una temeritat. Y no obstant resistiren, estant tots ells fermament resolts á morir ans que rendirse.

La lluyna durà dos horas llargas: de aquells divuit valenta no moriren tres y 'n quedaren 12 de ferits. Unicament eran tres los ilesos que seguien defensant-se quan arribà una columna que posà en fuga al enemic.

Aquestas històries homèriques las realicen infellosos soldats, modestos sargentos, héroes del deber que l'uyian y moren sense esperar la mes mínima recompença.

Espanya: a pot enorgullir-se de contar ab tals valents.

Quina llàstima que la nació que 's posseixi s'haja de veure eternament desgovernada!

¿Ahont se trobaran los mèrits que resplandeixen en las últimas capas populars?

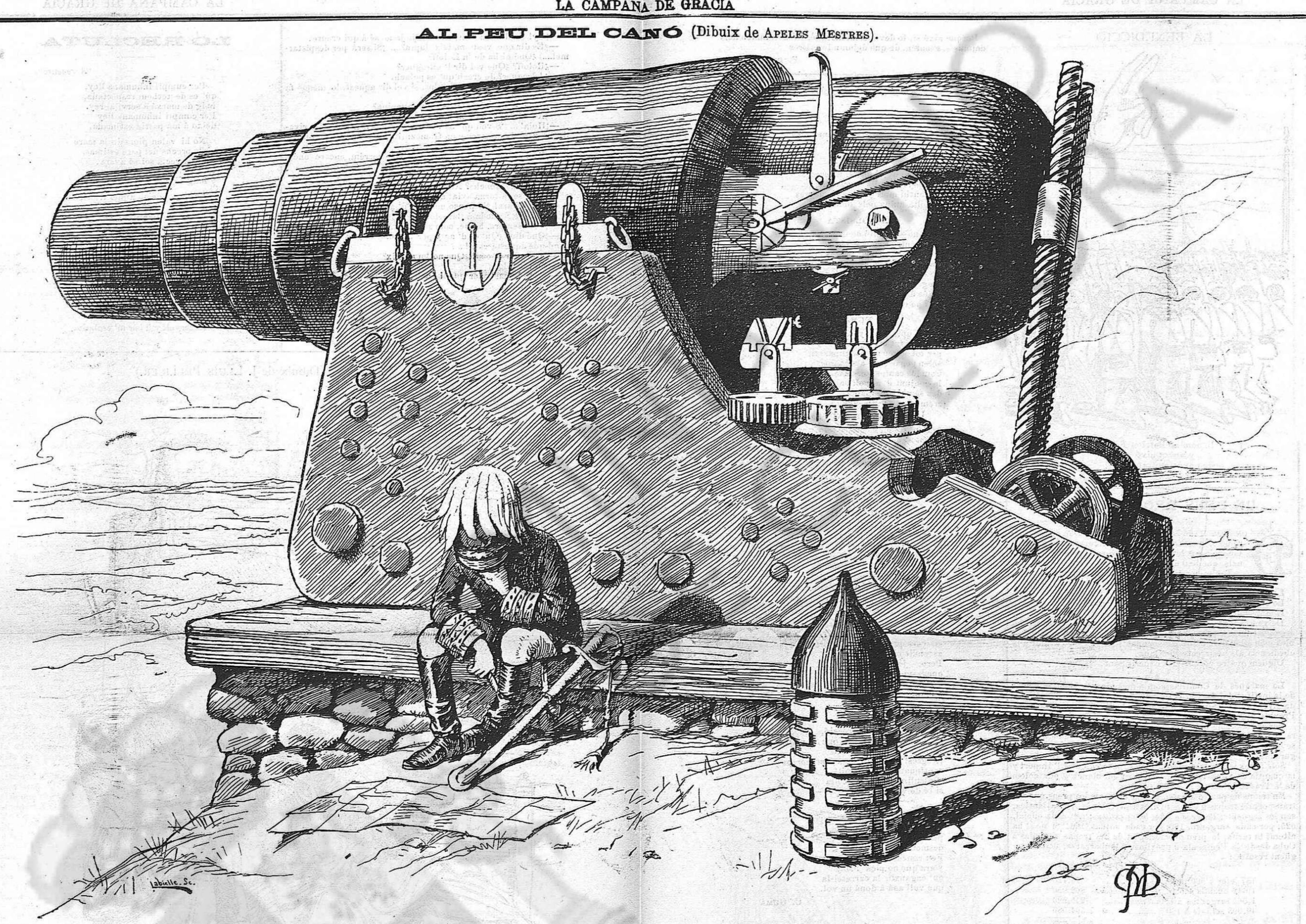
La partida alsada en armas en la província de Castelló de la Plana, no ha tingut la mes mínima importància.

LA DEVOTA DEL DIABLE

os dies del hivern del passat any foren per tot arreu freds y glassats com los de la Siberia. Lo m' trobava d'excursió per lo paradisiàch Camp de Tarragona, y 'm sembla trepitjar las planuras de Finlàndia y respirar lo congelaçón ayre del Polo. Un dia de bon matí arribarem á una vila prop de Reus, hon se celebra la festa de Sant Antoni, y com lo fred apretava de valent y ensuya agafar tremolins, buscarem un lloc hont guarir-nosen á tota pressa. Los cafés y casi totes las cases estaven encara tancades; tans sols una taberna ab las portas entre-abustadas nos oferia un rasé. A ella entramen sens cap més de reparo.

Aquella entrada de taberna constitubia un quadro tipich y al mateix temps bonich: al recòr mateix, darrera de la porta, hi havia una brasórrada de foch com un infern, y pel rededor, dretas com a llosses, una rangleria de tremendas descas de pà moreno torrantse, com si gelosas del foch, s'haguessen posat allí per impedir sa marxa. Al voltant del braser hi havia colons quatre banchs que estaven atapahis de pagesos, als

Rumiant com n'eixirà més barato: si carregant ab plom ó ab dobletas de cinch duros.

mantas deixades anar alrededor del cos y la gorra musca tirada enrera, remugant los uns, bevent l'anissat los altres, y alguns comentant ab negre pessimisme los estragos del fred.

Quan nos vegeiem entrar 'tremolant com a jocosa nos brindaren sití al voltant de las brassas, lo que acceptarem sens fermeza del cap manera.

Al cap de poch temps la porta s'obri de bat á bat.

—Qui es aquest ximple que te ganas que entri l'aire?

No li falteva rahó al que entrava. Era un pobre gorrista ambulant que portava la panera al seuena com se closea un caragol.

Tornà á ajustar la porta, se descarragé y procurà també seres prop del foch.

—Encara fa fred?—li preguntaren.

—Uf!—contestà fregant casi las mans per las brassas—prou se coneix que avui goberna l'porch de sant Antoni.

—Com l'porch de sant Antoni...

—Si, l'company del sant, perque á cuydarse ell en persons de las cosas, no crech pas que no ho fes anar mellor.

—Ah! T'sein company!

—Donchs sent axisx, exclamà un vellet, no hi hó com demanar al sant que minvi tantre cruesa.

—Com al sant!—digué el gorrista:—per aquestas cosas te mes podes lo diable!

—Els diables!

Sí, 'l diable, y si ho posem en dupte, escolteu lo que va passar á una dona del meu poble, que...

—Qué li va passar?

—Primerament deixemne beure. ¡Taberner! cinco céntims de farina.

Lo taberner li serví los cinch céntims d'holanda al puestor, y tirant las escorrilladas al foch, produí una flama vert-blavosa, como si en ella hagués hagut d'inspirarse per contar la diabolica rondalla.

La dona que 's dich del men poble—començà díhent, vivia ab son marit com la Verge Maria ab sant Joseph ans de apartaríxer l'àngel; pero un dia, no se com ni per qué tingueren quatre disputes y volgué probar prácticament que 'l sant sagratament del matrimonio posa á la muller sota las mans del marit.

Aquí feu una pausa y continuà:—Volia callar lo per què de las disputes en aquell matrimonio per respecte á aquests dos joves...—continuà dirigintse al meu company y á mi, que contestarem ab una rialla ironica,—pero reparant que ja 's apunta'l bigot, no dire ab tota frangessa: era que 'l marit tenia gelos de sa esposa, y verament se creya enganyat. Ella, que 's veia innocent, s'eforsava en demostrarla sa lleialtat:

—Les prechs, ni 's planys, ni las llàgrimes de la fidel esposa foren bastants a convencer al gelós marit de sa ignorància, qui, posedit de una terrible passió, ans de clavar lo punyal al cor de la suposta adultera, preferí abandonarla marant á extranyas trans.

—Deu meu! què será del meu marit!—se deya la pobre dona s'ixingant las llàgrimes ab las mans y tapantse ab ellas la cara com amagantse de la vista del mon que la mirava calambrida y abandonada del seu espòs.—Sant Miquel glorios, deya plorant, vos qu'son son sam patró, vetllan per ell á totas horas, no l'abandoneu de nit ni de dia, tornenlo al bon camí, puig que vos, desde 'l cel poden veure clarament que va equivocar!—Ja veyen si tal pregària havia de trencar lo cor del sant; y dihen això, l'abandonada esposa encenia af fervent devoció una llantieta que penjava al peu d'un sant Miquel que tenia el capsol del lit, qual oli renovava totas las nits ab verdadera constància y resant la mateixa oració.

—Un any portava de fer tals pràcticas ab verdadera fervor, quant veyen que 'l sant no s'decidia á obrar cap miracule fantàtic:—l'anyoret espòs, començà per primera vegada a dimitir de se intercessió.

—Molt poca cosa—respondéu 'l banyut;—la sort que m'has demanat á temps; si esperas vintiquatr' horas més, ja no hi havia remey.

—¡Com!

—Lo tén marit està bò y trempat com en vostres millors temps; allà hont es, lluny, molt lluny, s'és enamorat d'una jove senyoreta molt gruix y molt rica, y demà era justament lo dia senyalat per la boda...—Si no... mira...

—Transportada en als del diable, la pobra dona contemplà per un moment el seu marit en tendre colloqui amoros ab la promesa nòvia.

—¡Jesus! ¡Déu meu!

—Calle, no t'exasperis. Pots estar tranquil, tot està ja arreglat. Mira, vénent tranquil·la dormir, y demà, quant lo cant del matiner gall te desperti, te trobaràs felissa entre sos brassos en lloch de la núvia.

—Pero... en cambé, què exigeixes de mi?—preguntà la dona ab desconfiança.

—¡Això no pot ser!—digueren molts pagesos!

—Molt fàcilment—replicà 'l contare.

—¡Com?

—Ans vull beure, que hi fet set. ¡Taberner! cinch més d'holanda.

Y engolint hasta l'última gota d'alcohol, diguerà tota la rasa possible, ensemes que 's passava la mà pels aiguardentos llisos.

—Es que ho havia somiat.

Se componia sols de 25 homes enterament desconeguts y casí en lo mateix moment d'alsarse s'han fet fonedissos.

No hi ha un sol republicà que no haja repudiad aquest alsament sense cap ni pens, realisat en los moments en que no es licit perturbar l'ordre públich, estant l'hora d'Espanya compromesa á l'altre banda del Atlàntic.

Los que creuen que 'l móbil de aquesta intentona bufa no pot tenir més objecte que justificar l'inversió de certas cantitats de procedència filibusteria, no estàrà lluny de la realitat.

Curiositat del *Heraldo de Madrid*.

Pregunta aquest periódich si hi ha algú que sàpigat ahont radican los bens del Sr. Mora, origen de la qüestió de aquest nom, y qui es que 's ha profitat del us-de-fruct dels mateixos.

Que 'm dispensi 'l periódich de Madrid; pero aquestas coses no s'preguntan.

Per saber qui s'ha menjat la *mora* bastaria fer ensenyar la punta dels dits als homes de la restauració. Alguns ne trobaríam que 'ls tenen tacats de negre.

En la piazza del Callao de Valencia un curandero estava venent *pedrals milagrosos*, y si no fugí depressa y corrents li obran lo cap á pedrads.

Res, que si 's descuida es víctima del article del seu mateix comers.

Ab motiu de la corrida de toros de Bayona, 'l tribunal correccional de Limoges ha condemnat als toreros á un franch de multa á cada un y al empessari á las costas del procés.

Y no 'l hi ferán cap rebaixa en la multa als vuit toreros acusat.

Això es ganas de desdinerà á la gent.

A 'ns farmacèutics barcelonins que proporcionen medicaments gratis als pobres, á compte del Ajuntament, se 'ls hi denhen sis trimestres.

De manera qu'en l'últim resultat qui fà aquest acte benèfich no es l'Ajuntament, sino 'ls apotecaris.

Ja hi ha un altre Messias en campanya.

Es un ataconador de Denier, que está recorrent le Nou Méjich, predicant la seva doctrina, que no's diu quina es, tornant la vista als ceges, l'óido als sots y la paraula als muis. Dejuna ab tanta severitat, que, segons ell s'explica, passa una sensuous entera sense menjars res.

Los judeus que están esperant la vinguda del Messias, poden veure si l'ataconador americà, que 's diu Francisco Schiader, els hi posa mitjas solas y talons á las seves creences.

En pochs días han caigut tres denuncias sobre *El País*.

Llegéixin bé, porque *El País* es un periódich republicà, que sentim que 's vegi tant molestat.

Ara, que 's lectors no 's cregussin que las tres denuncias eran pel país per lo de l'indemnització Mora, per l'assumpto que porta trasbalsats als notaris y per la campanya de Cuba.

Això no son tres denuncias, sino tres plagues de las moltas més que 'n venim sufrint.

A Madrid va debutar D. Rita y va fracassá.

La seua santa patrona, advocada dels impossibles, no va té 'l de que agrada.

Però 'l teatre s'va ampli de gom á gom.

¡Lo qu' es al públich! A Madrid ompla'l teatre per anar á sentir a una que 's d'un artista sense serbo; y aquí 's dona empentes per anar á veure un salvatje que tampoch ho es.

CARTAS DE FOFA.—Nos diuen de S. Cugat del Vallés, que l'alcalde d'aquella població quan pretenia ser elegit prometé treure 'ls burts y fe're la recaudació de consums per repartir

—No vull tant. Unicament m'has de prometre que esqueixarás l'imatge de Miquel d'aquel quadro, deixant-ho figura sola y lluire de sos peus y dé sa llana.

—Concedit!—respongué ella. Y la sombra desparegué.

—A les cinch del matí un estrany cant de gall la despertà; li semblà que havia cantat dins mateix de l'arcoba, al mateix poble.

—Molt probablement el inadaptat són costat, y efectivament, tal com li havia dit lo diable, allí tenia 'l seu marit.

—Donà una mirada indiscreta y se'n costat, y esqueixà en el costat de la fideli esposa!—Y plena d'alegría, s'axecà depressa y tornà al llit á cumplir la prometença feta al diable: laixà sola el quadro, lluire de sos peus y de sa llana.

—¡Això no pot ser!—digueren molts pagesos!

—Molt fàcilment—replicà 'l contare.

—¡Com?

—Ans vull beure, que hi fet set. ¡Taberner! cinch més d'holanda.

equitatiu, acabantse d' aquesta manera 'ls cofis y mosis que per tal motiu que per allí s' diu que s' arman. Pero un cop elegit lo senyor batlle no ha fet obra tan bona, sino que molt al contrari 'ls tenders fan lo seu negoci á las costellas dels consumidors. Acaba la carta indicant que l'autoritat superior gubernativa deuria pendre cartas en aquest asumpto perque acabés lo disgust general que en la vila porta aquest modo d' administrar.

MANIFEST D' EN MACEO (AB NOTAS ACLARATORIAS)

Cubans: Tots ma coneixéu: soch un negre sandanguero, valent á caball y á peu, de Washington digne hereu... (Quin home més embusterol!)

Soch l' heroe predestinat y vinch, perque vull y puch, á deixá 'l mon assombrat, aturdit, anonadat... (Endavant: ja latá ruch!)

Soch, en fi, 'l guerrero brau que, acabant antigua lluyta, dará la ditzia y la pau, á la terra del cacau... (D' això se'n diu somiar truytas)

Pegant á la part contraria y usant de la vostra vénia, seguit de gent voluntaria hi plantat la Solitaria. (La solitaria es la tenia.)

Del espanyol pabelló aném promte á ferne trissas, amorrant al seu lleó y atipantlo de bastó. (Si ja t' ho dirán de missas.)

Per ara 'ns cubrim de gloria, y va tot tan guapament, que á cada punt en ma historia m' hi haig d' apuntá una victoria. (Menos quan rebs de valent.)

Lo meu empenyo es buscá —per pogué enviarlo á la porra— á en Campos lo capitá; i si un dia 'l puch trobá... (Camas ajudeume á corre!)

L' Oriental departament me presta 'l seu homenatje, y 'm pasjo librement fetja casi un president. (No: fetja casi un salvatge.)

Per tot arreu allí hont vaig mon exèrcit se reforma, y en cada excursió que faig rebo 'ls recursos á raig. (Es fals: ho fas dur per forsa.)

Hi ha vegadas que 'm convé fer sentir la meva garra, pero en tal cas us diré que faig mal ab fi de bé. (Mare de Deu, quina barra!)

Allá en los Estats Units, hont l' idea patria vibra, hi ha governants aixerits que 'ns apoyan decidits. (Ara has parlat com un llibre.)

En cambi 'm consta ben bé que en las caixas espanyolas ja s' ha acabat lo dinet; y han de captar pel carré. (No s' hi val á tirar bolas.)

De modo que 's pot dir ja que la nostre redemció únicament pot tarda mij any tot estirà. (Mocat que vas brut minyó.)

Del cauto á la Caimanera tot ho tenim dominat y en lo camp y en la ribera tremola nostre bandera. (Tremola) això ja es veritat.

Per què, donchs, no us subleveu? Per què no 'm veniu á veure? Per què cumplint com debu al moment no us aixequéu? (Perque més s' estiman seure.)

Cubans, quan la patria us crida, per més que 'l cas sigui dú, per lluràrla desseguida es precis llenzar la vida. (Per què no la llensas tu?)

Veniu, aguerrits cubans! Veniu nobles caballés, que ja en muntanyas y plans trobaréu vostres germans. (No t' han sentit: crida més.)

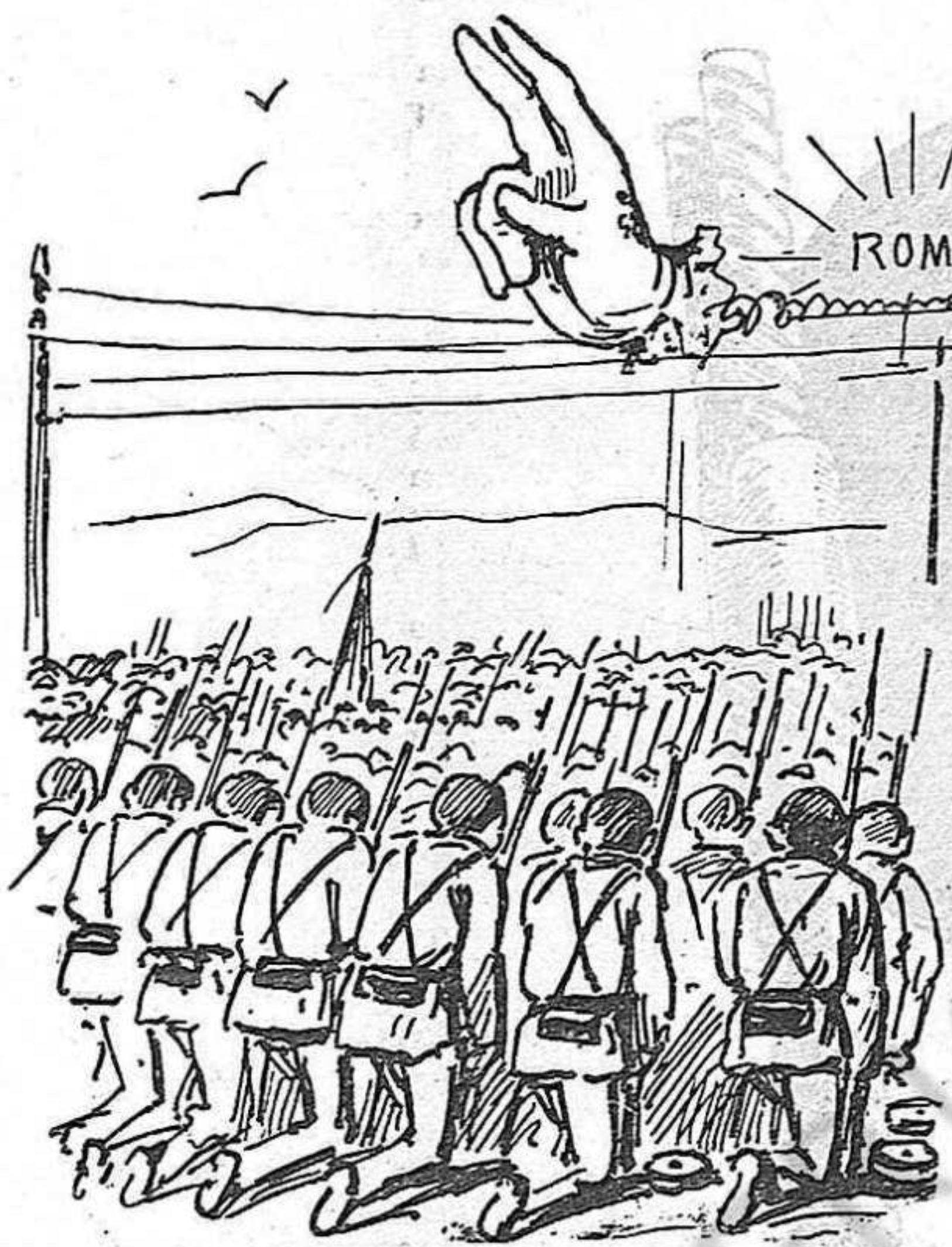
Corréu, junteuvs ab mi dantime forsa, ànimo y lastre! La independència es aquí: ¡ho he promés y serà així! (Será... «lo que tase un sastre»).

Ja he dit prou: Jo més m' empleo en fer l' home que en xerrá; per lo tant punt y laus Deo. Vostre Salvador:—Maceo.

Per las notes:

C. GUMA.

LA BENEDICCIÓ

Iu nomine Patri et Filii... y ab tot això poden anàrsen tranquil·s al altre mon.

UN DELS PROVIDENCIALS

DON Joan Mañé ho deya l' altre dia: «Deu apreta; però no ofega. En las presents circumstancies la Providencia 'ns ha favorecent ab tres homes escepcionals, que han de salvarnos.»

Tenim una trinitat completa composta de Pare, Fill y Esperit Sant.

Lo Pare es lo general Martínez Campos.

Lo Fill es lo general Azcárraga.

L' Esperit Sant es lo marqués de Comillas.

Deixém tranquil·s al Fill y al Pare, entretingut lo primer en organizar forces, en erdar á las reserves y al reclutas disponibles y en adelantar la quinta; ocupat lo segon en reduhir á la obediència als insurrectes de Cuba.

Diguém quatre cosetas del Esperit Sant.

Lo marqués de Comillas com á mes devot, com á fundador de la institució dels Pares de Família, es qui, per lo vist, reb de primera ma y ab gran abundancia, los favors de la divina Providencia.

Per expressarlo en una forma gràfica diré, qu' en la guerra de Cuba 'l país reprobó hi posa 'ls caudals y la sanch de las seves venas, y en cambi l' Esperit Sant hi té las vessas asseguradas.

Sols datus aproximats tenim á ma, pera calcular l' import y la quantia de aquestas vessas, aliment del blanch y pur colom de la Trasatlàntica.

En temps de pau, ó siga en èpoques normals los preus que pel transport de tropas á Cuba te dret á percibir la Trasatlàntica, son los següents: Per cada jefe, 560 pessetas; per cada oficial, 525; per cada sargento, 180; per cada soldat, 160. Si no s' ha alterat la tarifa, lo preu del transport de las tropas enviadas á Cuba des de la Península ó pròximas á embarcarse, dcna 'l següent resultat:

	Pessetas
137 jefes á 560 pessetas.....	76,720
1,642 oficials á 525.....	862,050
1,364 sargentos á 180.....	245,520
46,903 soldats á 160.....	7,504,580
Total.....	8,688,770

Això ha uria cobrat la companyia del devot marqués en temps normal; pero en època de guerra aquestas cantitats creixen com las desgracias del pais.

Sempre que surt un vapor extraordinari, te dret á percibir una subvenció de importància per cada viatje, y aquesta subvenció se computa pel número de millas que ha de recorre. Ara bé: tots los embargs de tropas s' han efectuat fins ara en vapors extraordinaris.

Item mes: lo transport del material de guerra ha de pagar 100 pessetas per metro cúbic; y las matèries explosivas, polvor y demés satisfan una pesseta per kilo.

Vagin sumant.

Y ara tingan en compte que de moment no 's tracta mes que de l' anada; després vindrà la tornada. Encare que serán molts los defensors de la integritat de la patria que 's quedarán, desgraciadament, á Cuba, alguns retornarán, deixant la part corresponent en las caixas de la Trasatlàntica, per lo qual la guerra es per ella una ganga y la pau ha de serne un' altra. De això se 'pot dir afeytar á pel y á repel.

Ab aquests datus calculiu si hem d' estar agrafits al Esperit Sant de la Trinitat descuberta per D. Joan Mañé y Flaquer.

Y encare s' ha de veure si tanta vessa consumida produueix al menos una mica de colomassa que puga convertirse en un miserable dividendo pels accionistas de la Companyia, los quals regularment se quedan en dejú.

Perque això sí, lo devotissim marqués es molt amich dels dejunis.... s' entén, de que dejunin los altres.

P. DEL O.

ALLÓ D' ALLÁ

UN METJE

Los mambisos son tremendos, son temibles, si señors; pero las bromas del clima segurament son pitjors. Lo que avuy, donchs, interessa es sançá aquells barranachs, portanthi molt plom pels negres y molta quina pels blancs.

UN BOLSISTA

Jo no sé si alló de Cuba ha d' entrinrmos el cor ni si debém llenar pestes maleint la nostra sort. Lo que sé es que 'ls valors públics s' agitan continuament y que á favor d' aquest trängul... iquí ho entén, qui no ho entén!

UN FUMADOR

Diu que 'ls señors insurrectes, despreciant crits y reclams, per tot arreu allí hont passan solen pellar foch als camps. Com los camps son de tabaco, lo conjunt d' aquell caliu deu semblá un planter de puros cremantse de viu en viu.

UN EMPLEAT EXPULSAT

Don Arseni es un pastera, Hont s' ha vist arribá allá y darm'e la cessantia, sense deixarme... engreixá!... Moralizar las aduanas!... Ves què se li ha ocorregut! Nada; lo qu' es per nosaltres, alló ja està ben perdut.

UN QUE NO HI VA

Gangal! Hi pescat bola blanca. Ja sé que ananthi, potsé ascendiria una mica lo qual de debó 'm convé. Pero, pensant, en las cosas que 'm podrian passá allí, m' estimo molt més quedarme ab lo grau que tinch aquí.

UN QUE HI VA

Bola negra! No m' escapo. Hi haig d' anà infaliblement. Es cert que allí es molt probable ascendiràpidament. Pero... jo preferiria quedar-me tranquil aquí, y cedi á un al.re 'ls ascensos que 'm poguessin tocá allí.

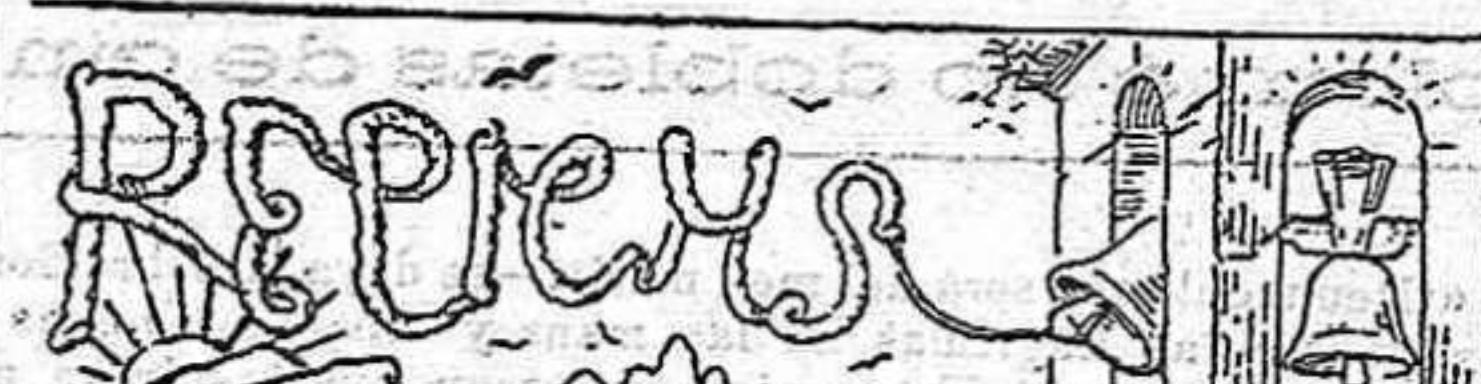
UN BROMISTA

Perres del mon aziria al camp de la insurrecció, si es cert, com diuhen, que 'ls negres hi son en gran proporció. Negres! Gent qu' està fent morros continuament dia y nit.... Calculin, anà ab tal colla si té de ser divertit!

UN MINISTRE

Telegrafié a n' en Campos enviu això als hospitals, penséu ab los canteros, desmentiu un rumor fals. Feu concentrá 'ls reservistas... y era que no picá 'l sol; qu' enganxin la carretel-la que vull anà á doná un vol.

C. GUMA.

Cánoras vá arribar á Vitoria primer que la reina regent. Anava acompañat de D. Quimeta y al entrar á la capital alavesa una banda militar vá tocarli la marxa real.

Es imponderable l' orgullo-satisfacció ab que la señora del Mónstruo vá escoltar los accents de la xaranga.

Una persona que sabé legir en lo rostre de las personas sos pensaments més íntims, vá sorprendre en la cara de D. Quimeta aquesta frase muda:

—Los que vindrán després haurán de menjar res-calfat.

de traga

Le père Poignard, ó com si diguéssem Mossén Punyal es un capellà francés que mudant de apellido sempre que així li convenia, donava cada timo que cantava l' credo.

Pero com tant y tant vā 'l canti á la font que al últim se trenca, acabá per caure en poder de l'autoritat. Y quan s'ha vist perdut ha tractat de conmoure á la justicia declarant que totes las estafas que havia fet, tenian un fi sant y piados.

Mossén Punyal no tenia altre desitx que reunir alguns fondos per ferse frare de la Trapa.

Ara es fàcil que 'l tonsurin, que l' vesteixin de color pardo, que li posin una cadena al peu y un picot á les mans, y salsa noy! á traballar á una pedrera. Tots los camins portan sino á la Trapa al presidi.

Un altre exemplar de capellà francés també molt curiós y edificant es un tal Lacheray, rector de Fontaine-Lamallet.

Aquest mossén se dedicava á preparar noyas de nou á deu anys pera rebre la primera comunió. Al efecte feia entrar á la sagristia y una vegada allí... Res: bastils sapiguer que està en poder de la justicia acusantse'l nada menos que de set atentats contra 'l pudor de aquelles pobres criatures.

Vels'hi aquí un reverendo al qual l'haurá perdut l'amor excessiu als angelets de Déu.

Espera es un poble de la província de Cádiz, que té una parroquia dedicada á Sant Francisco, y un rector dedicat á lo que ara van á veure.

Hi havia en aquella iglesia un gran caudal de alhajas, robes y ornamentals del culto, tot molt bonich y de gran preu. Donchs bé: totes aquestes coses han desaparegut y el rector igualment.

Joyas que desapareixen
y ensotanats que se'n van
si en el camino se encuentran
i qué de cosas se dirán!

En un balneari.

Un reverendo molt amable 's mira ab singular predilecció á una senyora casada.

Y aquesta, vo ent fer la brometa, diu al seu marit:

—Mira Lluís: el reverendo 'm sembla que se m' enduria ab molt gust per majordoma.

Contestació del mossén, llansant una bocanada de fum de un magnific habano que xuclava:

—No ho crega, senyora: la que tinch á casa es molt mes guapa que vosté.

Rigurosament històrich: un servidor de vostés hi era y vā sentirho.

Los mambisos de Cuba están jugant á blanxs y negres.

En Massó vol ser l' amo del tinglado porque es blanch y en Maceo per ser negre ó quan menos de color de catxumbó ti di-puta a jugada.

Fins ara predominan los de color, may siga sino porque puga dirse: —Quin porvenir més negre!

ARMAS DEFENSIVAS

Si á cada batalló anés
un parell d'aquests senyors
resant, potsé estalviarian
baixas en los batallons.

A n' en Massó en Maceo l' ha rodejat de una guardia negra ab l' encàrrec de vigilarlo. Y á la menor tentativa de volerse calzar las botas, tenen ordre de jugarli una mala passada.

En mal esbarzer's ha ficat lo famós fill de Sitges, y es molt difícil preveure com se'n sortirà sense esgar-dissarse.

En aquest mon hi ha moltes aventuras que acaben ab desventura.

Y lo que passa anuncia clarament lo que succe-hiria, si la insurrecció arribava á triunfar: cada blanç seria 'l blanc dels rifles dels morenos.

Y 'ls que mes sacrificis han fet en favor de l'estrella solitaria 'n sortirian ben estrellats.

Maceo, per la séva part no s'adorm, y per lo que pugà venir, envia grans remeses de fondos als Estats Units.

El es tan moreno com vulguin: pero 'l pà del emigració aspira á menjarlo ben blanç.

Lo cruser Reina Regent se'n vā anar á pico al estret de Gibraltar.

Y 'l cruser Reina Cristina's dedica á fer contrabando á Filipinas.

A la sombra de cert nom
quantas coses se realisan!...
hi ha desgraciats que s'enfonzan:
hi ha l'estos que s'aprofitan!...

En Mazzantini, va dir á uns artillers que sortieren de San Sebastián, destinats á Cuba:

—Si als insurrectes se 'ls pogués matar com als toros, me 'n anava ab vosaltres.

No se 'n hi vaja no: 'ls insurrectes s'han de trastearjar ab mes exposició de la pell que als banyuts; y apart de aixó en aquesta mena de corridas apenes se guanya un quarto.

Un rifeño va agafà pel coll á un nen espanyol y anava á ofegarlo, si alguns soldats del disciplinari y varis paisans no baguessen impedir aquest acte de barbarie. Ab tot, la criatura quedà grave.

L'agressor dormí una nit en la prevenció y tot seguit signé posat en llibertat.

Un soldat del disciplinari, justament indignat per aquell fet, volia castigar al rifeño, pero un veterano 'l va convence de que no ho fés perquè 's perjudicaria atenent á que 'n Melilla 'ls rifeños casi disfrutan de l'inmunitat.

Es clà: y 'l pare de la criatura que fassi muxoni si no vol rebre, encara que la criatura 's mori de resultas de l'agressió d'un salvatje del Riff, que al últim no es mes que una rifada, y 'l comportament del nostre govern en tot lo que 's relaciona ab aquests cafres, no son mes que rifadas.

¡Quan acabaré de soportar que se 'ns rifin d'aquesta manera!

Llegim en un periódich que D. Dolors Mora, muller de D. Joaquim y nora de D. Anton Maxim Mora, autor aquests de la reclamació al nostre govern, va fugi 'l dia 8 del corrent mes, en companyia del professor de música de la seva filla, qu' es organista y mestre de música del Colegi que tenen los jesuitas en Fordham, lo qual, que 's diu Peterson, deixa abandonadas y en la miseria á la seva dona y á dues filles petitas.

La senyora fugada, té 35 anys.

En vista de la reclamació que 'ls Moras fan al govern espanyol, lo mestre de música jesuita ha compost una fuga, per afecte á la família.

Ara la dona d'ell no té mes que fé com los Moras; demanarnos una indemnisió.

A Chovat diu que 's va aixecá una partida de 25 homes, dels que se n'han presentat 21 y se 'ls han recollit cinch carrabinas. Los quatre homes que faltan, segons se diu, com que fugen d'amagatosis, es natural que no portin armas.

En resumen, eran 25 homes, ab una quinta part de carrabina cada un.

En que quedem: qui eran los armats? Eran los 25 ó 'ls que 'ns varen donar la notícia?

PIGRAMAS

Digué enfadat á un pintor sobre son retrato, en Pruna:
—Jo, mestre, tinch dos orelles
y al retrato sols n'hi ha una.
—Això es qu' està de canó—
digué 'l p'tor—¿que no ho veu?
—Sí, ho veig; pero si jo m'hi poso
també 'n tinch dos ¡viva Deu!

J. PUJADAS TRUCH.

LA CONVERSIO DE S. EMILIO

Si may l' he ofesa, perdó;
no ho he fet ab intenció.

Sabs Lola que no m' agrada
que hajas fet aquesta acció?

Desde avuy te prohibeixo

tiris may més cap petó.

—Pro mare, ja som promesos,

y sento....

—Ja està dit, ¿eh?

No vull que ab las mans li tiris

petons, passant pel carré.

—Únicament ho hem fet ara

perque estavam tan distants:

al trobans l' un prop de l' altre

ja no ho fem pas, ab las mans.

BERNABÉ LLORENS.

OBRA NOVA

CÓM SE PESCA UN MARIT?

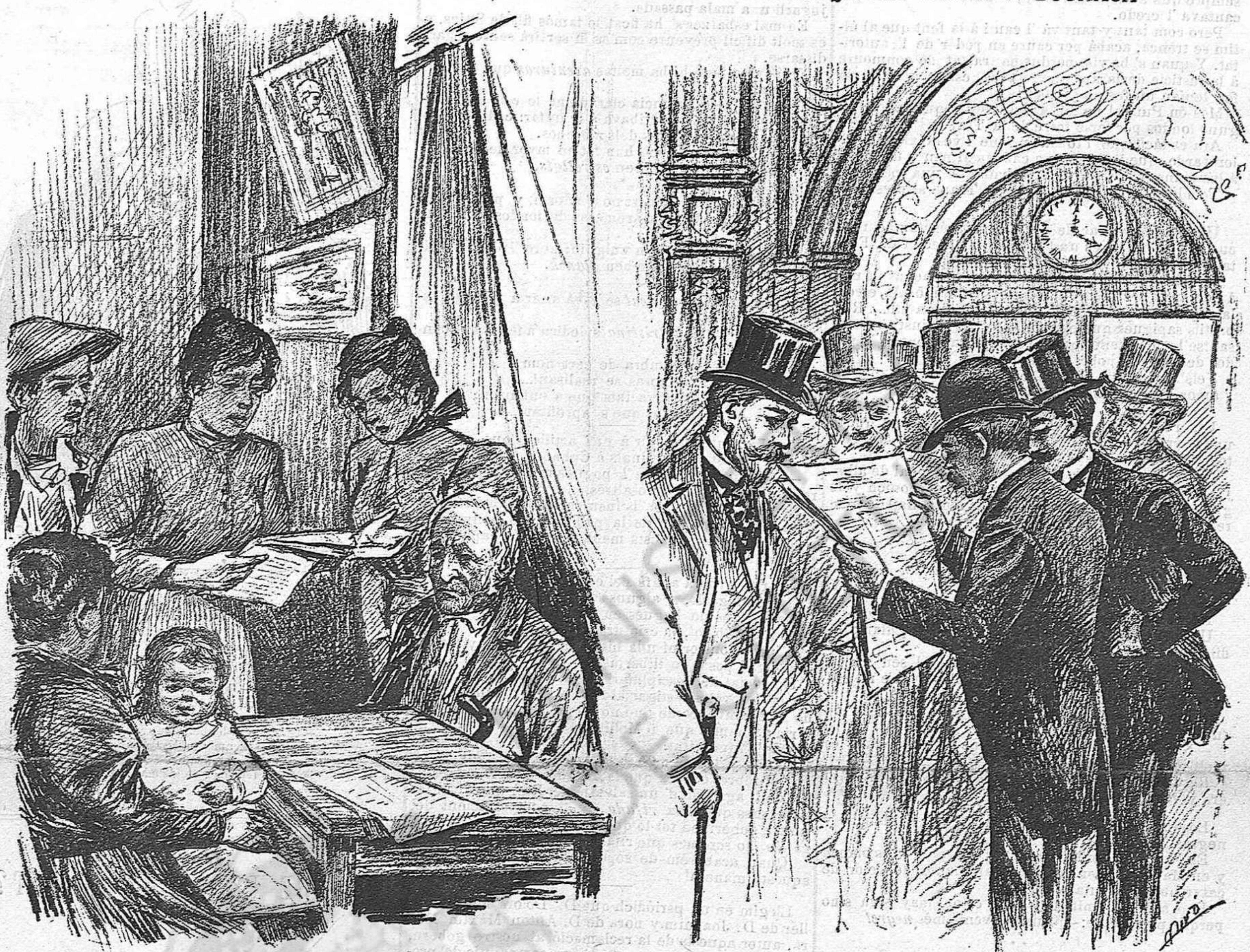
HUMORADA EN VERS

PER
C. GUMÁ
Ab dibuixos de M. MOLINÉ
Preu: DOS ralets
Se ven á can López, als kioscos y per tot arreu.

NOTICIAS DE CUBA (Dibuix de R. MIRÓ).

PELS QUE HI TENEN LO COR

PELS QUE HI TENEN LA BUTXACA

—¿Quánts morts hi ha hagut?

—¿Quánts enters ha baixat la bolsa?

SOLUCIONS

A L' INSERTAT EN LO ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—Ba-da-lo-na.
  - 2.ª ENDAVINALLA.—Ayre
  - 3.ª TRENCÀ-CLOSCAS.—Lloret de Mar.
  - 4.ª ROMBO.
- G
S A C
S O F I A
G A F A R R Ó
C I R E S
A R S
O
- 5.ª GEROGLÍFICH.—Igual es un dos petit, com un dos gros.
Han endavinat l' Endavinalla, 'l Rombo y Geroglífich, Dos delegats del carretó y Mr. Sumé Sense Perras; la xarada y 'l geroglífich, Peret del Cafè; y això més l' endavinalla y 'l trenca-closcas, H. Vilà M.

ENDAVINALLAS

XARADA

Musical es ma primera
Dos-inversa mineral
consonant es ma tercera
y ma quarta una vocal
perque rumiant una estona
puguis trobar mon total
dech dirte qu' es nom de dona
molt bonich y poch usual.

APRENENT D' ARTISTA.

MUDANSA

Es nom de home en català
la Total posat ab a;
no podéu caminar bé
ab un tot posat ab e;
tot ancill petit y ruhi

hi total posat ab i;
y de diners hi ha rectó
que 'n té un tot posat ab o.

PERE CABERAS,

TRENCÀ-CLOSCAS

D. GASPAR DE LAVESO

LEON.

Formar ab aquestes lletras lo títol de un drama castellà.

B. Y XINO.

TERS DE SILABAS

• • . . .

• : : : :

• : : : :

Primera ratlla vertical y horisontal: capital americana.—Segona: diminutiu de bestiola.—Tercera: fruyt.

UN DE LA MECA.

GEROGLIFICH

::

JUNY

K K

ATS

—

III

P. CABERAS.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciutadans Un Català, D. S., F. Soler, Cap de trons, Marcelina, Hipòlit X., J. N., J. Riers, P. P. y W., Un confiter, Gonnella, Un aprenent, Mundu y Clara, Mr. Eugon, Alfredo y Anita, Miquel Serrats, Gall sense crèsta, Gilan per tot, Un sabaté, Un de la Meça, Sanch d' horxata, Lluiset Lluch, Un novillo, Un esperit, Mestre de cases, Mico Macu, Joseph Rov, Vallsmedella.—Lo que 'ns envian aquesta setmana na no fa per casa.

Ciutadans J. Grimal, Anton E. Ferrant, J. Sarevilo, Sach de gemes, R. Aptó, Emili Llavayol, C. Brull, R. Pujol, Pere Carreras, Autonet del Vendrell, J. Puato de C., Mir el còmic, Redenbach, H. Vilà, A. Sunyer, Peret del cafè.—Insertarem alguna cosa de lo que 'ns envien.

Ciutadà Anton Mir: Gracias per l' avis.—Joseph Sadurní: Farém lo que 'ns demans.—Manel Esparté: Son massa senzills los geroglífichs.—Enrich Riera: Tots los versos aniràs, mènos algun dels epigrams que son d' idea molt coneguda.—Salvador Bonavista: Admesas las poesías.—Sanch de Cargol: Posám la poesia en cartera.—Pepe del Vendrell: Admés lo consell; l' altre no 'ns agrada tant.—Antonet del Corral: Queda admés.—J. Armés: Igualment li diu.

COLECCIÓN DIAMANTE (Edición López)

Acaban de ver la luz

TOMO 27

JOSÉ LÓPEZ SILVA
MIGAJAS

UN TOMO

TOMO 28

FRANCISCO PÍ Y MARGALL,
TRABAJOS SUELTO

Amadeo de Saboya.—Juan de Mariana
D. Juan Tenorio

UN TOMO

Elegantes cubiertas al cromo.—Precio de cada tomo 2 rs.

LOPEZ, Editor.—Rambla del Centre, 20

A. López Robert, impresor, Asalto, 63.—BARCELONA